

- [Om LitteraturNu](#)
- [Redaktion & Skribenter](#)
- [Kontakt](#)

Søg

- [Anmeldelser »](#)
- [Artikler »](#)
- [Facebook](#)
- [Twitter](#)
- [RSS Feed](#)

Den dybe organiske uorden – Clarice Lispector ÁGUA VIVA

Af

[Marie-Louise Korsager](#)

– 2. februar 2016 Arkiveret i: [Anmeldelser](#), [Højdepunkter](#), [Roman](#), [Skønlitteratur](#)

Halleluja: Clarice Lispectors ÁGUA VIVA oser af stilistisk opfindsomhed, skønhed og kompleksitet med sine manifestationer af den dybe organiske uorden i kvindens erfaringsverden, krop og skrift.

Citat

Jeg hører det hule brag af tiden. Det er verden der døvt bliver til. Hvis jeg hører er det fordi jeg er til før tidens skabelse. “Jeg er” er hele verden. Verden uden tid. Nu er min bevidsthed let, den er luft. [...] Engle-væsenernes trompeter genlyder i uden-tiden. I luften fødes den første blomst. Jord som er verden bliver til. Resten er luft og resten er sagte ild i evig forvandling. Findes ordet “evig” ikke fordi tiden ikke gør? Men braget findes. Og min eksistens begynder. Begynder tiden så?

Der foregår så ufatteligt meget på den sansbare side af teksten i Clarice Lispectors lille prosaværk ÁGUA VIVA (1973). Det kræver en skærpet opmærksomhed på syntaks, figurer, troper og ordenes særlige ‘koreografi’ – alle disse mønstre på tekstens mikroniveau. Sætningerne er korte og koncentrerede, lidt som poesi, og de mange punktummer medvirker til at sænke tempoet. Det sker nærmest af sig selv: man læser langsomt og gør sig næranalytiske iagttagelser, stiger ned i skriftens sorte materie for at dvæle ved et bogstavs grafiske og fonetiske egenskaber: ‘Men evigt er et meget hårdt ord: det har et granitisk ‘t’ til sidst.’

I ÁGUA VIVA er skriftens materialitet, som en sand ‘écriture féminine’, intimt forbundet med den frodige kvindekrop og dens specificitet. Den hænger sammen med livmoderen og med moderkagen og -mælken. Bogen indledes med et dramatisk halleluja-udråb, en slags fødselsskrik, som forener intens lykkefølelse med smerte, idet værket kommer til verden – med hjælp fra læseren, tekstens ‘du’. Men det er også jeget, der ‘fødes’ her og siden konstant materialiserer sig i sprogekod: ‘Jeg inkarnerer mig i svulmende og uforståelige sætninger i et virvar hinsides ordenen.’ Og det, der for mig at se gør stilen i ÁGUA VIVA til noget særligt, er netop sprogets evne til at inkarnere, fremkalde og suggerere frem for blot at repræsentere og signifiere.

Teksten fremstår hyperbevidst omkring sine performative konstitueringer, dem på siden i ‘lige-nuet’ og deres eksemplificerende funktion i forhold til det bærende tema: tilblivelses tilstande og forvandlinger. Skabelse tænkes ikke kun i forhold til individet. Det individuelle bliver mange gange kædet sammen med en kosmisk synsmåde, der tilmed har noget spirituelt over sig, som stykket citeret i boksen illustrerer. Bemærk hvordan det stofflige fokus fastholdes i motiver med de fire elementer ild, luft, vand og jord. Det gælder ikke om at forstå citatets mening til fulde, men om at overgive sig til de flertydige og ulogiske formuleringer, hvor det poetiske og det filosofiske sprog blandes, og fornemme deres subversive potentiale i forhold til en undertrykkende fallogocentrisk diskurs.

Ofte bliver abstrakte fænomener gjort til genstand for konkretiseringer med kød-og-blod metaforer. Tid bliver for eksempel beskrevet som ‘øjeblikke der drypper, og de er tunge af blod.’ Med den slags figurative materialiseringer undersøges alting på en sansemættet måde, tit gennem synæstetiske registreringer af et givent objekts taktile og visuelle kvaliteter i kombination med dets duft, smag eller lyd. Det kan virke ‘verfremdungsagtigt’. Andre gange antager sansningerne en trippet karakter som under påvirkning af et hallucinerende stof, eller som om jeg-fortælleren besidder en sjette sans, der gør det muligt at ‘male tingenes glorie’ og indfange ‘den fjerde

Fakta

- Forfatter: Clarice Lispector
- Titel: ÁGUA VIVA
- Originaltitel: ÁGUA VIVA
- Oversat af: Tine Lykke Prado
- Sider: 105
- Pris: 150,-
- Forlag: Arena
- ISBN: 9788792684493

[Køb bogen hos SAXO.com](#)

Tidligere udgivelser

FAMILIEBÅND (2011)

Billeder

dimension af nu-øjeblikket’.

Måske skyldes lige præcis dén oplevelse tekstens gradvise forskydninger af den psykiske accent fra det bevidste til det ubevidste plan. Der tegner sig en forbindelse mellem fordybelsen i skriftens materie og så den, som finder sted i psyken. Fortællerinstansen vil grave sig dybt ned i sindets forskellige lag, og vejen dertil går gennem en organisk skrift præget af frie associationers strømmende flow. Idealet er at gøre sig til medium for skriften for på den måde at lade ‘det’ komme til orde. Brugen af det upersonlige pronomen peger på de ubevidste drifter og impulser og deres stræben efter en ekstrem form for nydelse, iblandet smerte og sågar død. Det må være ‘jouissance’. Jegets vedvarende kredsen om ‘det’, begærets lille uopnåelige ‘je-ne-sais-quoi’, viser sig formelt i en repetitiv stil, der har noget ansporet og lystfuldt over sig – med ekstatiske udbrud som ‘oh’. Ekstasen bliver dog altid fremstillet på en meget mørk baggrund. Det dunkle og latente materiale knytter an til en jungleagtig urnatur, der udvisker skellet mellem menneskeligt og ikke-menneskeligt; jeget genkender det samme ‘naturinstinkt’ i en yndig rose eller i planteriget generelt som i dyreverdenen og sig selv.

Denne (af)antropomorfiserende tendens åbner op for andre tolkningsmuligheder end den feministiske, som ligger til grund for min vægtning af elementer i teksten, der er performative i en queerteoretisk forstand, eller som minder om en kropsmaterialistisk kvindeskrift. Men man kunne også læse Lispector økokritisk. ÁGUA VIVA er et smukt og komplekst værk, der byder på et hav af forskelligartede perspektiver, og som derfor bare vil blive ved med at være interessant.

- [Facebook](#)
- [Twitter](#)
- [RSS Feed](#)

Synes godt om 14 personer synes godt om dette. [Opret en profil](#) for at se, hvad dine venner synes godt om.

Nyeste anmeldelser i kategorierne [Roman](#).

Copyright 2015 · LitteraturNu · All Rights Reserved

- [Japansk sindsrapport – Hiromi Kawakami KVINDEN VED HAVET](#) · 10-06-2016
- [Tilbage til 1980'ernes natmaskine – Tomas Lagermand Lundme ALT ER MIT](#) · 18-05-2016
- [En erindringstur til barndommens ukomplicerede lykkeland – Amalie Laulund Trudsoe SOMMERHUS](#) · 18-04-2016
- [Lost in Instagram-translation – Mads Eslund IMNOTHEREREPRÉSENTINGHARDBODIES](#) · 18-01-2016
- [Situationsdramatik for de små – Stina Wirsén HVEM RYDDER IKKE OP? HVIS BABY? HVEM SOVER IKKE?](#) · 07-12-2015

Læs også

- [Døde mennesker får gul hud – Rolf Sparre Johansson BEGRAVELSE](#) · 09-05-2016
- [Selv den omhyggeligste udviskning efterlader striber – Yiyun Li ET RUM STØRRE END ENSOMHEDEN](#) · 14-03-2016
- [Nattehimmel med pludseligt kviksølv – Georg Trakl SEBASTIAN I DRØMME](#) · 14-12-2015
- [Rolig, det er bare menstruationsblod – Liv Strömquist KUNDSKABENS ERUGT](#) · 20-11-2015
- [Skøn sværmen – Ninette Larsen HYBRID](#) · 28-10-2014

Tags: [Begær](#), [Clarice Lispector](#), [død](#), [Écriture féminine](#), [feminisme](#), [Kropsmaterialisme](#), [Kvindeskraft](#), [Økokritik](#), [Performativitet](#), [Queerteori](#), [tilblivelse](#)

Om Marie-Louise Korsager

Ingen kommentarer

Vær den første til at kommentere på denne artikel!

Skriv et svar

Din e-mailadresse vil ikke blive offentliggjort. Krævede felter er markeret med *

Navn *

E-mail *

Websted

☐ Ja, I må gerne sende mig nyhedsbrevet